

IMNUL CA EXPRESIE A ÎNCHINĂRII

Dr. Roșca Felician

Există diferite modalități prin care omul își exprimă atașamentul față de valorile spirituale. Indiferent de cultură, perioadă istorică sau crez religios, omul, ca o ființă creată cu abilitatea de a discerne binele de rău, a fost chemat la un dialog activ prin care să-și exprime atașamentul la valorile universale. Aceste valori: credință, iubire, adorație, ascultare, aparțin nu numai spațiului uman ci sunt valori ale întregului univers. Iată de ce expresia de închinare are dincolo de valoarea sa umană o dimensiune universală, cosmică.

Biblia face explicit trimitere la aceste valori iar paginile ei abundă cu referințe la actul închinării în dimensiunea sa cosmogonică...

A reduce închinarea doar la dimensiunea Pamânt, consider ca este nu numai o impietate ci și o diversiune în care omul, ca ființă creată, își atribuie calități pe care nu le stăpânește ca o încumetare la adresa lui Dumnezeu. Desigur omul, în actul de adorație, are un rol important dar depinde în mod esențial cui anume este adresată închinarea ca expresie a adorației. Omului sau lui Dumnezeu?

Forme ale închinării

Dincolo de expresia interiorizată ca o stare permanentă a adorației prin viața de credință, ca trăire și manifestare zi de zi, putem identifica mai multe forme de închinare-adorare. În mod curent ne exprimăm ca act al închinării prin rugăciune, cântare, mărturisire de credință, contemplație și alte manifestări prin care, ca oameni, ne arătăm în mod public și evident apartenența la valorile creștine.

În mod curent se socotește rugăciunea ca expresia cea mai directă și elocventă a actului de închinare. Cu toate acestea, credem ca nu trebuie să subestimăm celelalte dimensiuni ale expresiei închinării. Din cadrul acestora muzica, prin limbajul ei, este singura care încă mai păstrează în mod natural și evident dimensiunea cosmică a apartenenței umane.

Muzica în cadrul închinării

Prin limbajul ei, muzica păstrează cel mai bine dimensiunea adorației. Cu toate că acest limbaj nu poate fi explicat prin cuvinte omenești, doar el ne poate ridica spre acele trăiri în care spiritul se înalță dincolo de granițele logicului și raționalului. Există în limbajul muzical o serie de reguli legate de armonie, ritm, consonanță, disonanță, spații sonore care trec dincolo de legăturile gândirii umane. Putem spune că prin muzică și armoniile ei putem trăi într-o pregustare a valorilor cosmice universale. Iată de ce imnul religios poate fi socotit ca unul din cele mai înălțătoare forme de exprimare a trăirilor umane în actul închinării și adorării. Prin îngemănarea muzicii cu poezia se realizează cea mai concretă și veridică expresie a închinării.

Dacă poezia este limbajul prin care ne exprimăm adorația prin cuvinte de rugăciune, muzica este suportul prin care cuvintele rugăciune ne înalță spre dimensiunile cerești. A face o ierarhizare între ce este mai important în imn, muzica sau poezia, este ca și cum ai întreba „ce este mai important? Ochiul sau mâna?”. În imn, rugăciunea prinde viață prin cuvinte iar trăirea interioară, dincolo de muzicalitatea poeziei, capătă prin armoniile muzicale adevărata dimensiune a închinării.

Tipologii ale imnului creștin

Clasificarea cea mai elocventă ne este oferită de apostolul Pavel care în scrisoarea adresată Efesenilor ne îndeamnă să conversăm cu psalmi, cântări de laudă și cântări duhovnicești (Ef. 19:20).

Fiecare tipologie imnică își are rolul ei bine stabilit în actul închinării.

Psalmii, prin versificația lor, ne oferă pagini memorabile în care cele mai profunde subiecte ale adorației primesc o formă relevantă. Psalmul 33:1 se afirmă: *Neprihăniților bucurați-vă în Domnul! Oamenilor fără prihană la șade bine cântarea de laudă.* Psalmul 40:3: *Mi-a pus în gură o cântare nouă, o laudă pentru Dumnezeu nostru. Mulți au văzut lucrul acesta, s-au temut și s-au încrezut în Domnul.* Psalmul 51:15: *Să mi se umple gura cu laudele Tale și în fiecare zi să te slăvească.* Psalmul 95:1: *Veniți să cântăm cu veselie Domnului și să strigă cu bucurie către stânca Mântuirii noastre.* Din păcate, istoria nu a păstrat muzica acestora ci doar versurile, muzica fiind transmisă doar pe cale orală. Cu siguranță că psalmii erau acompaniați cu instrumente muzicale ca harfa, alăuta, trâmbița, etc. De altfel, prin intermediul muzicii psalmilor putem socoti muzica instrumentală ca parte integrantă a închinării. Iată de ce a te închina prin muzică o poți face și prin armoniile flautului, harfei, alăutei, etc. Astăzi, instrumentele muzicale au primit o mare diversitate și nu cred ca un instrument muzical, prin sine însăși, poate perverti muzica în actul închinării. Ceea ce poate perverti muzica ține de ritm, armonie, secvențe cromatice, care prin forma lor muzicală și alcătuirea întregului lor limbaj muzical dau ca rezultat un anumit gen muzical. În funcție de legile alcătuirii muzicii putem vorbi de genuri muzicale ale muzicii sacre, ale muzicii clasice, ale muzicii de factură lejeră. Psalmistul David afirmă în Psalmul 150: *Lăudați pe Domnul! Lăudați pe Domnul în Locașul Lui cel sfânt, lăudați-L în întinderea cerului, unde se arată puterea Lui! Lăudați-L pentru isprăvile lui cele mari, lăudați-L după mărimea lui nemărginită! Lăudați-L cu sunet de trâmbiță, lăudați-L cu alăuta și arfa! Lăudați-L cu timpane și jocuri, lăudați-L, cântând cu instrumente cu coarde și cu cavatul! Lăudați-L cu chimvale sunătoare, lăudați-L cu chimvale zăngănitore! Tot ce are suflare sa laude pe Domnul! Lăudați pe Domnul!*

Cântările de laudă, ca expresie muzicală, sunt cele mai frecvente în cadrul serviciilor de închinare. Deosebim aici mai multe tipologii care țin mai mult de momentul și scopul serviciului religios. Astfel în practica Bisericii Adventiste remarcăm imnul de laudă ca fiind cel mai des folosit ca formă comună de închinare pentru serviciile divine.

O altă formă a cântărilor de laudă o găsim în cadrul campaniilor de evanghelizare când, în general, se folosesc imnuri cu o melodică mai accesibilă pentru cei care vin dintr-un mediu liturgic conservator. Tot în această categorie putem include cântecele tinerilor și a copiilor, cântecele de laudă ocazionale de la festivități de închinare (botez, cununie), cântecele de drumeție, etc. Paleta acestor imnuri este foarte bogată și depinde doar de priceperea celor care aleg un imn pentru serviciul divin, astfel încât el să corespundă momentului. Desigur nu putem alege un cântec de drumeție pentru un serviciu divin al *Sfintei Cine* sau un cântec de înmormântare pentru un serviciu divin al tinerilor. Alegerea este foarte importantă pentru că diferitele tipologii ale cântării de laudă corespund unei palete deosebit de largi. Mă refer la imnurile pentru servicii de tineret speciale în care avem de exemplu ca temă muzica negrilor. Acolo putem folosi fără restriște repertoriul negro spiritual dar nu recomandăm ca acest repertoriu să ia locul genurilor muzicale de coral sau imn de laudă ca genuri consacrate în serviciile divine din România.

În acest cadru putem să abordăm și tematica legată de impactul cultural. În general în România, experiența imnologică este legată de valorile clasice. Muzicienii care au alcătuit prima carte de *Imnuri Creștine* au fost susținătorii valorilor clasice în care specificul local și-a găsit un bine meritat loc. A abandona aceste valori în favoarea imnurilor de sorginte americană, africană sau australiană, poate constitui pentru cei noi veniți la credință în

bisericile noastre un prilej de nedumerire sau chiar respingere. Iată de ce credem ca imnologia trebuie sa cuprindă și dimensiunea culturală specifică fiecărei regiuni. A cânta doar corale de Bach este la fel de greșit ca a cânta muzica cu tendințe spre muzica lejeră sau muzică populară pe care a fost inserat un text religios.

Tematica aceasta este foarte importantă și delicată, și de aceea seminariile de imnologie vin în ajutorul celor care doresc să cunoască cum anume folosim cântarea de laudă. Dezbaterile la aceste seminarii pun în evidență o preocupare foarte serioasă, spirituală, dar în același timp profesională, cu profunde conotații teologice și muzicale. În acest cadru muzicieni, poeți și teologi caută să găsească cele mai bune răspunsuri la problemele imnologiei românești contemporane.

Pe parcursul celor cinci ediții seminariile de imnologie de la Timișoara au pus în evidență tematici ca: *Rolul imnului religios in societatea contemporană; Coralul, trecut, prezent și viitor; Imnul ca act al închinării; Cântecul religios pentru copii și tineri; Teologia imnului, imnul teologiei;* și altele. Ultimele două teme au fost prezentate în săptămâna dintre 11-14 Mai. În cadrul acestei sesiuni au participat imnologi din Japonia, Anglia, Austria, Ungaria, Serbia, Italia și România. Pe parcursul lucrărilor am putut constata marea preocupare în educarea tinerei generații prin muzică. Bisericile noastre oferă un spațiu generos acestei educații dar credem ca încă mai este necesară o abordare serioasă și temeinică a acestor subiecte.

Cântarea duhovnicească nu este altceva decât expresia cea mai profundă în care muzica, poezia și teologia ajung la o deplină concordanță. Un imn nu poate fi duhovnicesc dacă una din dimensiunile cântării este neglijată. O cântare duhovnicească reunește acele valori care corespund cel mai bine momentului închinării. A coborâ valoarea muzicii și a socoti ca doar textul este important, sau a insera texte aparent teologice pe succesiuni stranii ale accentelor metricii muzicale înseamnă a neglija standardele cântării duhovnicești. O cântare duhovnicească trebuie să prezinte o tematică teologică fundamentată biblic în așa fel încât muzica de calitate și versificația măiestrită să pună în modul cel mai luminos esența mesajului biblic. În bisericile istorice muzica duhovnicească este socotită ca muzică liturgică, în sensul ca ea transpune în mod direct citatul biblic. Credem că acest concept poate fi lărgit și că putem socoti ca muzică duhovnicească și alte forme ale expresiei muzicale specifice bisericilor noastre. Acele cântări care reunesc un mesaj biblic direct împreună cu muzica, într-o formă de genuri muzicale diferite ca imn, coral, cântec religios, cor religios pot fi considerate ca și cântări duhovnicești.

În finalul acesti prezentări nu-mi ramâne decât să vă indemn să meditați cu multă seriozitate la îndemnul concis, dar plin de învățături ale apostolului Pavel: *Vorbiți între voi cu psalmi, cu cântări de laudă și cu cântări duhovnicești și cântați și aduceți din toata inima laudă Domnului. Mulțumiți totdeauna lui Dumnezeu Tatăl pentru toate lucrurile, în Numele Domnului nostru Isus Hristos.*